VIQUIPÈDIA

Lipan

El **lipan** és una de llengua de la divisió oriental de les Llengües atapascanes meridionals que havia estat parlada pels apatxes lipan. Hi ha hagut informes contradictoris sobre l'extinció de la llengua.

El 1981 només hi havia uns pocs parlants d'edat avançada que seguien vius. Encara hi ha un petit nombre d'apatxes lipan que coneixen i parlen l'idioma, i guarden les velles tradicions. L'idioma està aïllat actualment a aquestes persones, s'està utilitzant i transmetent.

Lipan	
Tipus	llengua, llengua morta, llengua viva i llengua extinta
Parlants	
? [1] principalment a Estats Units	
Parlat a	Nou Mèxic, Texas
Autòcton de	Nou Mèxic
Classificació lingüística	
llengua humana llengües ameríndies llengües na-dené llengües eyak-atapascanes llengües atapascanes llengües atapascanes meridionals	
Característiques	
Nivell de vulnerabilitat	6 extint
Codis	
ISO 639-3	apl (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=apl)
Glottolog	lipa1241 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/lipa1241)
Ethnologue.com	apl (http://www.ethnologue.com/language/apl)
UNESCO	788 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-788.html)
IETF	apl
Endangeredlanguages.com	654 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/654)

Localització

Els apatxes lipan vivien en una regió que s'estenia en l'actual sud de Texas. Llur població vers 1680 era de 1.500 persones. Els descendents actuals viuen a la reserva mescalero de Nou Mèxic.[2]

La llengua només tenia el 1988 un parell o tres de parlants.[2]

Referències

1. Unesco Altas: http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?pg=00206
2. Pinnow, 1988, p. XVIII.

Bibliografia

- Breuninger, Evelyn; Hugar, Elbys; Lathan, Ellen Ann; & Rushforth, Scott. (1982). *Mescalero Apache dictionary*. Mescalero, NM: Mescalero Apache Tribe.
- Gatschet, Albert S. [1884]. Lipan words, phrases, and sentences. (Unpublished manuscript No. 81, Bureau of American Ethnology Archives, Smithsonian Institution).
- Gatschet, Albert S. [1885]. Lipan words, clans, and stories. (Unpublished manuscript No. 114, Bureau of American Ethnology Archives, Smithsonian Institution).

- Goddard, Pliny E. [1906]. Lipan texts. (Unpublished manuscript in Archives of Traditional Music, Indiana University, Bloomington.)
- Hoijer, Harry. (n.d.). Lipan texts. (Available from the American Philosophical Society, Chicago.) (Unpublished field notes, includes handwritten transcription and typed versions, 4 texts, one text published as Hoijer 1975).
- Hoijer, Harry. (1938). The southern Athapaskan languages. *American Anthropologist*, *40* (1), 75-87.
- Hoijer, Harry. (1942). Phonetic and phonemic change in the Athapaskan languages. *Language*, *18* (3), 218-220.
- Hoijer, Harry. (1945). The Apachean verb, part I: Verb structure and pronominal prefixes. *International Journal of American Linguistics*, *11* (4), 193-203.
- Hoijer, Harry. (1946). The Apachean verb, part II: The prefixes for mode and tense. *International Journal of American Linguistics*, *12* (1), 1-13.
- Hoijer, Harry. (1946). The Apachean verb, part III: The classifiers. *International Journal of American Linguistics*, *12* (2), 51-59.
- Hoijer, Harry. (1948). Linguistic and cultural change. *Language*, *24* (4), 335-345.
- Hoijer, Harry. (1956). Athapaskan kinship systems. *American Anthropologist*, *58* (2), 309-333.
- Hoijer, Harry. (1956). The chronology of the Athapaskan languages. *International Journal of American Linguistics*, *22* (4), 219-232.
- Hoijer, Harry. (1975). The history and customs of the Lipan, as told by Augustina Zuazua. *Linguistics: An international review*, *161*, 5-37.
- Jung, Dagmar. (2000). “Word Order in Apache Narratives.” In *The Athabaskan Languages*. (Eds. Fernald, Theodore and Platero, Paul). Oxford: Oxford UP. 92-100.
- Opler, Morris E. (1936). *The kinship systems of the southern Athabaskan-speaking tribes*. *American Anthropologist*, *38*, 620-633.
- Webster, Anthony. (1999). "Lisandro Mendez’s ‘Coyote and Deer’: On narrative structures, reciprocity, and interactions.” *American Indian Quarterly*. 23(1): 1-24.
- **(alemany)** Pinnow, Jürgen, *Die Sprache der Chiricahua-Apachen*, Hamburg, Helmut Buske Verlag, 1988 ISBN 3-87118-853-0.

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Lipan&oldid=23659578»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 27 maig 2020 a les 17:17.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.